

NWG-lezing op dinsdag 2 december 2025 door **Jasper Candel** (WUR, Bodemgeografie en Landschap).
(begin lezing 19.45 uur, zaal C 222, 2de verdieping, Forumgebouw, gebouw 102, Wageningen Campus)

Het ontstaan, herstel en belang van veen-rivieren voor een klimaatrobuust landschap

Dr Jasper Candel is in 2020 'cum laude' gepromoveerd op de geomorfologie van laag-energetische riviertjes (beekjes), aan de WUR en UU. Zijn PhD had als doel om waterschappers die betrokken zijn bij beekherstelprojecten te informeren. In 2024 ontving hij de persoonlijke VENI-beurs om onderzoek te doen aan de geomorfologie van veen-rivieren en waar deze te herstellen in een land zoals Nederland waar dergelijke veen-rivieren de norm waren voor grootschalige menselijke invloed.

Vanuit zijn rol als universitair docent geomorfologie aan Wageningen Universiteit bij de Bodemgeografie en Landschap groep is Jasper betrokken bij verschillende projecten gerelateerd aan landschapsherstel, en neemt hij daarnaast vele studenten mee het veld in door heel Nederland om de relaties geologie, bodem en landgebruik inzichtelijk te maken.

Introductie

Net als in Noord-Amerika en grote delen van Europa worden in Nederland rivieren hersteld om ze weer natuurlijker te maken. Veelal beslaat dit herstel het zogenaamde 'hermeanderen', waarin een slingerende beek gegraven wordt, vaak zoals deze op historische kaarten nog te zien is. Dit is een herstelmaatregel wat miljoenen euro's per kilometer beek kost, maar waarom moet die beek eigenlijk slingeren? Waar komen bochten in een beek van nature eigenlijk vandaan, als de beek amper energie lijkt te hebben om oevers af te kalven? Met een grondboor in de hand zocht Jasper het uit en kwam tot interessante inzichten over hoe beken bochten hebben gevormd in de afgelopen ca. 10.000 jaar. Hij vond dat de vorming van bochten in beeksystemen weinig met het proces van 'meandering' te maken heeft.

Het eerste deel van de lezing zal dan ook hier over gaan, en deelt deze nieuwe inzichten over de geomorfologie van riviertjes met weinig energie.

In het tweede deel zal Jasper verder ingaan op zijn nieuwe onderzoeksproject "All you can peat". In Nederland is veel veenherstel gericht op de veenweidegebieden in het westen van het land en op de hoogvenen zoals de Peel en Fochteloërveen. Veenherstel heeft veel voordelen zoals de opslag van koolstof, vasthouden van water, biodiversiteit en waterzuivering. Echter, vele beekdalen zijn van nature ook zeer weinig geweest, maar deze krijgen nauwelijks aandacht van waterschappen en natuurorganisaties. Wat is een veenrivier eigenlijk, en waar zouden deze weer hersteld kunnen worden om het landschap aan te passen aan een veranderend klimaat?